

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2025

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§7-8

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. Καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. Ὡστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. Ἔτι δέ, ὧ βουλή, εἴπερ ἴππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποικῶς, ἀλλ' ἡξίουμαι, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἰππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἰππάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἡγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταφεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Μαντίθεος εκφράζει την πεποίθηση ότι κανείς δεν μπορεί να αποδείξει την ενοχή του.
2. Ο Μαντίθεος προτρέπει τους βουλευτές να λάβουν υπόψη τους μόνο τους καταλόγους με τα ονόματα των ιππέων από τους οποίους εισπράχθηκαν τα αντίστοιχα επιδόματα.
3. Ο Μαντίθεος παραδέχεται ότι κάποιοι από τους πολίτες υπέφεραν εξαιτίας του.
4. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι πολλοί από τους βουλευτές εκλέχθηκαν σε αυτό το αξίωμα, επειδή δεν είχαν υπηρετήσει στο ιππικό την εποχή των Τριάκοντα.
5. Ο Μαντίθεος καλεί μάρτυρα, για να επιβεβαιώσει τον χρόνο επιστροφής του στην Αθήνα.

Μονάδες 10

B1. Γιατί οι κατάλογοι των φυλάρχων ήταν, κατά τον Μαντίθεο, οι πιο αξιόπιστες πηγές σε σχέση με το σανίδιον;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, *Δήμου καταλύσεως άπολογία* §18

Στον λόγο του «*Δήμου καταλύσεως άπολογία*», ο ρήτορας προσπαθεί ν' αποδείξει ότι οι κατηγοροί του τον συκοφαντούν άδικα και ότι ο ίδιος την περίοδο των Τριάκοντα έδρασε ως δημοκράτης.

Νομίζω, άνδρες δικαστές, ότι δε θα μισούσατε δίκαια αυτούς που στην περίοδο της ολιγαρχίας δεν είχαν πάθει κανένα κακό, ενώ πρέπει να οργίζεσθε εναντίον εκείνων που βασάνισαν το λαό, ούτε να νομίζετε εχθρούς όσους δεν έφυγαν (από την Αθήνα) αλλά αυτούς που σας εξόρισαν, ούτε αυτούς που επιδίωξαν να σώσουν την περιουσία τους αλλά αυτούς που αφείρεσαν την περιουσία από άλλους, ούτε αυτούς που έμειναν στην πόλη για να σώσουν τη ζωή τους αλλά αυτούς που συνεργάστηκαν με τους τριάντα τυράννους γιατί ήθελαν να καταστρέψουν άλλους. Αν, πάλι, νομίζετε ότι πρέπει να εξοντώσετε εσείς όσους εκείνοι ξέχασαν να αδικήσουν, δε θα εξαιρεθεί κανένας πολίτης.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

B2. Αφού διαβάσετε και τα δύο κείμενα, να συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο και οι δύο κατηγορούμενοι προσπαθούν να αποδείξουν πως δεν υπήρξαν συνεργοί των Τριάκοντα τυράννων.

Μονάδες 10

B3. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να συμπληρώνεται ορθά το νόημά της. Δύο φράσεις της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι δημιουργοί και διδάσκαλοι της συστηματικής ρητορικής 2. Επίκεντρο της συστηματικής ρητορικής εξελίχθηκε η Αθήνα, γιατί 3. Ο Πλάτων αρνείται να χαρακτηρίσει επιστήμη ή τέχνη τη ρητορική, γιατί 4. Οι συμβουλευτικοί είναι λόγοι που εκφωνούνταν 5. Τα μέρη του ρητορικού λόγου είναι 	<ol style="list-style-type: none"> α. δεν έχει καθορισμένο αντικείμενο να διδάξει ούτε αξιόπιστη μέθοδο. β. το προοίμιον, η διήγησις, η πίστις και ο επίλογος. γ. ήταν ο Συρακόσιος Κόραξ και ο επίσης Συρακόσιος μαθητής του Τ(ε)ισίας. δ. η διήγησις, η πίστις και ο επίλογος. ε. στα δικαστήρια. ζ. την ευνοούσαν η δημοκρατία, οι πολύλογοι Αθηναίοι, το μέγεθος της πόλης και οι σοφιστές που ζούσαν σε αυτή. η. στις συνελεύσεις του λαού.

Μονάδες 10

B4. Να επιλέξετε για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α την **ετυμολογικά συγγενή** της νεοελληνική λέξη της στήλης Β:

A	B
1. φυλάρχους	α. αρχηγός β. φυλλάδιο
2. καταβαλόντα	α. άβουλος β. βλήμα
3. έξαρνος	α. άρνηση β. εξάρθρωση
4. πέπονθε	α. πάθος β. ύποπτος
5. Άνάβηθι	α. βυθός β. βήμα

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, *Ίέρων*, κεφ. 5 §§ 1-2

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1920, ανατ. 1969)

Ο Ίέρωνας, τύραννος των Συρακουσών, στον διάλογό του με τον ποιητή Σιμωνίδα παραθέτει όλα τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι τύραννοι παρουσιάζουν αντιφάσεις στα συναισθήματα και τη συμπεριφορά τους.

Χαλεπὸν δ' ἐρῶ σοι καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ Σιμωνίδῃ, τῶν τυράννων. Γινώσκουσι μὲν γὰρ οὐδὲν ἤττον τῶν ἰδιωτῶν τοὺς ἀκίμους τε καὶ σοφοὺς καὶ δίκαιους. Τούτους δ' ἀντὶ τοῦ ἀγασθαι φοβοῦνται, τοὺς μὲν ἀνδρείους, μὴ τι τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἕνεκεν, τοὺς δὲ σοφοὺς, μὴ τι μηχανήσωνται, τοὺς δὲ δίκαιους, μὴ ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖσθαι. Ὅταν δὲ τοὺς τοιοῦτους διὰ τὸν φόβον ὑπεξαιρῶνται, τίνες ἄλλοι αὐτοῖς καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖς καὶ ἀνδραποδώδεις; Οἱ μὲν ἄδικοι πιστευόμενοι, διότι φοβοῦνται ὥσπερ οἱ τύραννοι τὰς πόλεις μῆποτε ἐλεύθεροι **γενόμεναι** ἐγκρατεῖς αὐτῶν γένωνται, οἱ δ' ἀκρατεῖς τῆς εἰς τὸ παρὸν ἐξουσίας ἕνεκα, οἱ δ' ἀνδραποδώδεις, διότι οὐδ' αὐτοὶ ἀξιοῦσιν ἐλεύθεροι **εἶναι**. Χαλεπὸν οὖν καὶ τοῦτο τὸ πάθημα ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, τὸ ἄλλους μὲν **ἡγεῖσθαι** ἀγαθοὺς **ἀνδρας**, ἄλλοις δὲ **χρῆσθαι ἀναγκάζεσθαι**. Ἐπι δὲ φιλόπολιν μὲν ἀνάγκη καὶ τὸν τύραννον εἶναι· ἀνευ γὰρ τῆς πόλεως οὐτ' ἂν σώζεσθαι δύναίτο οὐτ' εὐδαιμονεῖν· ἡ δὲ τυραννὶς ἀναγκάζει καὶ ταῖς ἑαυτῶν πατρίσιν **ἐνοχλεῖν**.

ὁ **ἄλκιμος**: ο γενναῖος, ο δυνατὸς

ἀγαμαί τι: θαυμάζω, επιδοκιμάζω κάτι

προστατέομαι, -οῦμαι ὑπό τινος: κυβερνῶμαι, διοικῶμαι ἀπὸ κάποιον

ὑπεξαιροῦμαι: ἀπομακρύνω κάποιον

ὁ **ἀνδραποδώδης**: ο δουλικός, ο δουλοπρεπής

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Χαλεπὸν δ' ἐρῶ ... ἀκρατεῖς καὶ ἀνδραποδώδεις;**»

Μονάδες 20

Γ2. Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο, τα βασικά αίτια που οδηγούν τον τύραννο στο να απομακρύνει και να μην αξιοποιεί τους ενάρετους πολίτες (τους σεμνούς, τους σοφούς, τους δίκαιους);

Μονάδες 10

Γ3. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

γενόμενοι: α' πληθυντικό πρόσωπο, υποτακτικής στον ίδιο χρόνο

είναι: α' ενικό, αορίστου β'

ήγεισθαι: α' ενικό οριστικής παρατατικού

άνδρας: ονομαστική ενικού

ἀναγκάζεσθαι: μετοχή ενεστώτα, θηλυκό γένος, ονομαστική ενικού, στη φωνή που βρίσκεται

Μονάδες 10

Γ4. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων

λέξεων/φράσεων του κειμένου: πάθημα, τῶν τυράννων, διὰ τὸν φόβον, τίνες, χρῆσθαι

Μονάδες 10

Καλή επιτυχία!

Τα θέματα επιμελήθηκε η καθηγήτρια

Πετρίδου Βάσω